

SOZD ZDRUŽENI PROIZVAJALCI STROJNE OPREME

KNJIZNICA
IVANA TAVČARJA
ŠKOFJA LOKA
KLADIVAR

Glasilo delovne organizacije „KLADIVAR Žiri“

LETNIK 16

ŠT. 2

Žiri, oktober 1986

UTRINKI S PROSLAVE

Iz majhnega raste veliko, pravi pregovor, in najlepši dokaz za to trditev smo mi sami, naša delovna organizacija. Počasi, a vztrajno, z veliko volje in s pravimi ljudmi na pravem mestu se je ta majhna „tovarnica“ razrasla v lepo, sodobno in tehnološko pre-

cej izpopolnjeno delovno organizacijo, ki se razširja in izpopolnjuje na vseh področjih.

Danes se ponašamo še z dodatno novo proizvodno halo, z novim objektom površinske zaščite — galvano in lakirnico. Mislim, da smo vsi enotnega mnenja, da je to zelo lep dosežek in uspeh, ne le za nas, ki smo v Kladivarju zaposleni, temveč tudi za naš kraj, občino in za celotno družbo. Z veliko truda, naložbami in seveda z veliko pomočjo drugih nam je v rekordnem času uspelo

zgraditi vse te moderne objekte. Dočakali smo torej uradno razglasitev novopridobljenih objektov. Svečano in z nemalo ponosa smo pričakali naše cenjene goste, ki so se udeležili tega slavlja. Ob spremljavi pihalne godbe so naši strokovni delavci popeljali vse povabljenе na ogled celotnih objektov in vsi obrazi so izražali zadovoljstvo in občudovanje. Vsakdo od nas, ki je kakorkoli prispeval k lepši ureditvi, čistoči in urejenosti, je bil upravičeno lahko ponosen. Vsa hvala tudi

vsem organizatorjem končnih opravil in samih priprav na celotno slavlje. Res so se „odrezali“. Mislim, da je bilo obiskovalcem in vsem ostalim všeč prav vse, saj so si z zanimanjem ogledali vsak kotiček posebej, do najnovejših strojev, ki sodijo k izboljšanju naše tehnologije.

Okoli enajste ure dopoldne se je vsa karavana preselila v DPD „Svoboda“ Žiri, kjer se je nadaljeval govorni in kulturni program. Resnično so obrazi vseh izžarevali veselje in zadovoljstvo, saj so tudi povabljeni bolj ali manj povezani z našo delovno organizacijo.

Proslavo je otvoril naš direktor Rado Bogataj, ki je v svojem govoru kratko opisal razvoj in zgodovino Kladivarja. Med drugim je omenil tudi investicijsko vrednost novih prostorov, ki niti ni presegla predračunske vrednosti, pa tudi rok gradnje se nam je izmuznil le za mesec dni. Razložil je, kaj pomeni za nas ta investicija, kako načrtujemo prihodnost, kakšne približno so naše možnosti za razširitev proizvodnega programa in izboljšanje kvalitete z novopridobljenimi stroji. Omenil je tudi vse, ki so nam pomagali pri zagotavljanju finančnih sredstev in se jim zahvalil za pomoč. Poslovil se je z zahvalo družbi, da nam je zapala sredstva, in z zagotovilom, da bomo po svojih najboljših močeh opravičili uporabo sredstev, časa in prostora.

Po uradnem in otvoritvenem govoru direktorja Rada Bogataja nas je počastila s svojim obiskom tov. Ida Filipič-Pečelin, predsednica izvršnega sveta skupščine občine Škofja Loka. Seznanila nas je z našim položajem v občini in nas pohvalila, ker smo v današnjih gospodarskih razmerah, kljub vsem težavam, uspeli realizirati vse dosedanje in predvsem zdajšnjo investicijo. Razkrila je naš prodor v tujini (dolgoročna kooperacija s filmo Festo Dunaj) in naš splošni položaj v celotnem gospodarstvu.

Naslednji govornik je bil tov.

Uroš Slavinec, predsednik republiškega komiteja za industrijo in gradbeništvo. Pohvalno se je obrnil do naših novih pridobitev, omenil je naše komponente, fluidno tehniko, robotizacijo. Po-udaril je, kot že prej direktor Rado Bogataj, pomembno vlogo sestavljene organizacije združenega dela ZPS – združenih podjetij strojegradnje pri realizaciji investicije. Poslovil se je z željo o nadaljnjem uspešnem poslovanju in najlepšimi željami v prihodnosti.

Ne smemo pozabiti vseh ostalih nastopajočih, ki so se udeležili same izvedbe proslave, posebno še našega dragega gosta, dramskega igralca tov. Saša Miklavca, ki se je tudi pridružil kulturnemu delu programa. Sodeloval je še moški pevski zbor podjetij Žiri, glasbena skupina trio O.T.M. Band, kateri o zapeli pesem na besedilo naša sodelavca Franca Kopača.

Po končani proslavi je bila podelitev zahval vsem zaslužnim v mali dvorani, vsi povabljeni pa so si lahko v avli dvorane ogledali še slikarsko razstavo naših delavcev Vinka Podobnika, Pavla Sedeja in Ernesta Kavčiča.

Družabno srečanje je potekalo ob dobri hrani in pijači v večer, ko se je dvorana napolnila še z delavci delovne organizacije. Ob imenitni večerji in raznoliki pijači se je dobra volja še podkrepila in ob zvokih našega ansambla „Žirovci“ je rajanje trajalo vse do zgodnjih jutranjih ur. Vzdušje vseh prisotnih je bilo na višku.

Mislim, da je bila prireditev zelo uspešna in zaslužno bi pohvalili še enkrat vse, ki so na kakršenkoli način prispevali svoj delež pri ustvarjanju kulturnega in prireditvenega programa, seveda pa tudi vse, ki so se potrudili za izgled prostorov in okolice.

Lahko smo zadovoljni, da delamo v tako prijetnih prostorih, in upam, da se bomo trudili vsak po svojih močeh, da bomo pokazali, da se ne znamo le zabavati, ampak tudi pošteno prijeti za delo.

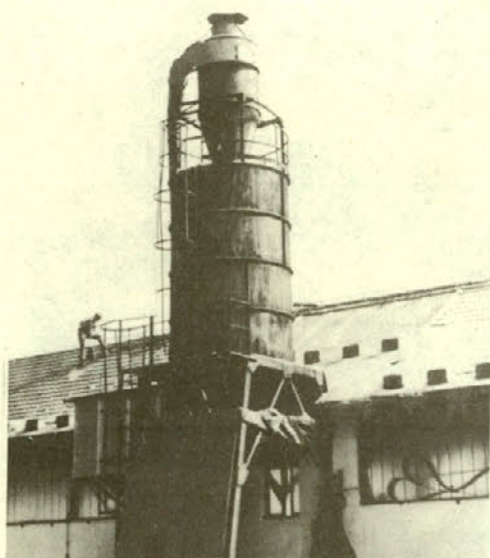

KAKO SMO SE PRIPRAVLJALI NA PRAZNOVANJE

V dneh pred otvoritvijo je bilo pri nas zelo živahno. Zavedali smo se, da bo potrebno urediti notranjost in zunanost prostorov, saj smo pričakovali zelo pomembne goste, na katere moramo napraviti močan vtis.

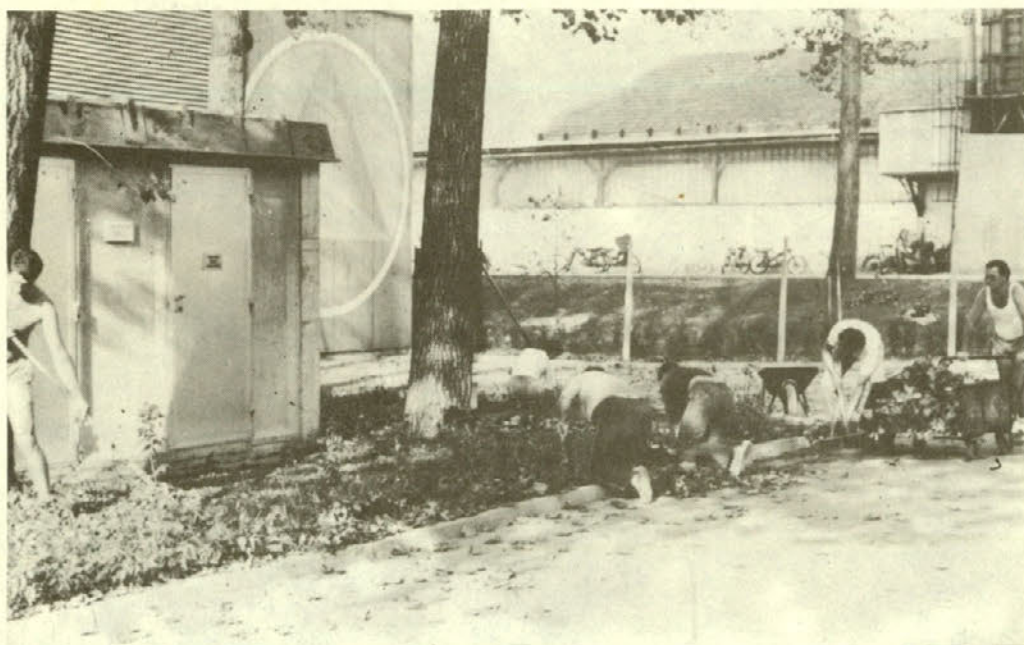
Zadnji večer pred otvoritvijo je bilo tudi v proizvodnih halah prijetno vzdušje, saj je vsakdo zelo lepo poskrbel za to, da bo njegovo delovno mesto zjutraj čisto.

Za pospravljanje so nas najprej navdušili naši sosede, ki so skrbno pometli streho njihovega proizvodnega objekta, da se ne bi preveč ločili od nas.

Ti možje najbrž doma ne bodo hoteli pokazati časopisa.

Naslednji so se izkazali "manhi" iz PFS, ki so se v velikem številu udeležili urejanja zelenic in gredic ter čiščenja obnovljenih prostorov prodaje.

POSTAVLJENI SO JASNI CILJI IN NALOGE DELOVNE ORGANIZACIJE DO LETA 1990

10. oktobra smo z referendurno sprejemali temeljni dokument za izvršitev ciljev in nalog delovne organizacije v obdobju 1986–1990. Temeljni cilj, ki ga bomo v tem obdobju realizirali, je nadaljevanje z izgrajevanjem DO na osnovi doseženih rezultatov v prejšnjem srednjeročnem obdobju. Pri tem bomo upoštevali mednarodno delitev dela in rezultate, ki jih dosegajo konkurenčne DO na tem področju.

Glavni trend razvoja naj bi zajemal področja kadrovske in štipendijske politike, programske usmeritve in investicijske politike. Predvsem bo potrebno posebno pozornost posvetiti zaposlovanju in štipendiranju, saj prav zahtevnost proizvodnega programa in orientacija na svetovni trg usmerjata k izboljšanju kadrovske strukture zaposlenih. Pri opredelitvi proizvodnega programa se bomo tudi v naslednjem srednjeročnem obdobju omejili na razvoj komponent in sistemov fluidne tehnike ter komponent in sistemov robotizacije. Zavzemali se bomo za intenzivnost razvoja, tako da bomo kvaliteto dvignili na višji nivo, s tem pa nam bo omogočen nastop na tujem trgu.

Glede investicijske politike predvidevamo zaključitev investicije „HIDRAVLIKA 2“ in pričetki z investicijo „HIDRAVLIKA 3“.

Modernizacijo proizvodnje bomo poleg večjih investicij izvajali tudi z večjo dinamiko odpisovanja osnovnih sredstev. Potrebne bodo tudi investicije v informacijski sistem.

Temelji plana obravnavajo tudi še nekatera druga področja gospodarjenja DO, kot so: zagotavljanje likvidnosti, ugotavljanje in delitev dohodka, finančne obveznosti do SIS-ov, program razvojno-raziskovalne dejavnosti, zunanje trgovinska dejavnost, proces povezovanja z ostalimi DO, stanovanjska politika, družbena samozaščita in SLO ter organe za uveljavljanje temeljev plana.

Iz tega je potrebno poudariti področje zunanjetrgovinske dejavnosti, ki predvideva možnost direktnega nastopa na zunanjem trgu predvsem na konvertibil-

nem. Razvijati je potrebno še dolgoročne proizvodne kooperacije, skupna vlaganja in ustanovitve podjetja v tujini. Cilj takega razvoja je hitrejši prenos tehnologije pri istočasnem zagotavljanju potreb našega trga s specialnimi in posebnimi proizvodi s področja našega proizvodnega programa. V tem obdobju moramo doseči v izvozu 30 % celotnega prihodka. Prav tako bomo morali uvažati deficitarne surovine in orodja s konvertibilnega področja, višina sredstev za ta namen pa se bo gibala v skladu z realiziranim konvertibilnim izvozom.

C. K.

SKLEPI SAMOUPRAVNIH ORGANOV

1. IZREDNA SEJA DELAVSKEGA SVETA DO „KLADIVAR“ ŽIRI Z DNE 16. 7. 1986

1. Sprejme se plan uresničevanja Resolucije pri razporejanju in delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo v letu 1986
2. Sprejme se predlog o nakupu objekta (bivši hlev)
3. S KGZ „SORA“ Žiri se sklene ustrezna pogodba o prenosu upravljanja in razpolaganja z nepremičninami – gradbeni objekt in funkcionalno zemljišče
4. Nabavi se video Toshiba in 4 kasete v skupni vrednosti 732.400.– din
5. Nabavi se vrtalko MILTI TE-22 po predračunski vrednosti 526.380,30 din
6. Na podlagi potreb komisije za obveščanje se nabavi fotoaparat MTL 5B po predračunski vrednosti 62.358.– din

2. IZREDNA (KORESPONDENČNA SEJA DELAVSKEGA SVETA DO „KLADIVAR“ ŽIRI Z DNE 13. 8. 1986

1. Sprejme se sklep, da se cene elektromagnetov, hidravličnih komponent in sistemov linearno povečajo za 31 %.

ZBOR DELAVCEV DO „KLADIVAR“ ŽIRI DNE 28. 8. 1986

1. Potrdi se poročilo in ocenitev rezultatov dela in poslovanja v I. polletju poslovnega leta 1986
2. Potrdi se predlog o začasnih delitvi ustvarjenega dohodka v I. polletju 1986
3. Sprejete so spremembe in dopolnitve pravilnika o varstvu pri delu in spremembe in dopolnitve pravilnika o delovnih razmerjih
4. Sprejet je SaS o ustanovitvi interne banke Združenih proizvajalcev strojne opreme – SOZD ZPS

3. REDNA SEJA DS DO „KLADIVAR“ ŽIRI z dne 29. 8. 1986

1. Potrdi se zapisnik centralne inventurne komisije o poteku letne inventure v skl. 91, 92, 93 in 95 in na stroškovnem mestu 2100 (merilnica)
2. Boleznine do 30 dni in nad 30 dni se obračunava po %, kot jih določa sporazum Medobčinske zdravstvene skupnosti Kranj in sicer od 1. 7. 1986 dalje:
 - 75 % od osnove za prve 3 dni odsotnosti

- 80 % od osnove od 4 do 15 dni odsotnosti
 - 85 % od osnove od 15 do 30 dni odsotnosti
 - 90 % od osnove nad 30 dni
 - 100 % od osnove za nesreče pri delu
3. Nabavi se Flash v vrednosti cca 34.436.— din za potrebe komisije za obveščanje
 4. Nabavi se toplotno črpalko TČ-32 v vrednosti 364.100.— din za potrebe klimatizacije merilnice
 5. Za potrebe reprodukcije reklamnih video filmov se nabavi TV sprejemnik — 2 kom
 6. Odobri se adaptacija prostorov posloводства in prodaje
 7. Sprejme se sklep, da se po uspešno zaključeni investiciji izroči zahvalo posameznim izvajalcem del v sklopu investicije ter drugim zunanjim investitorjem
 8. Sprejme se sklep, da se Temelje za pripravo srednjeročnega plana delovne organizacije „KLADIVAR“ Žiri za obdobje 1986—1990 da v 15-dnevno javno razpravo, ki bo potekala od 2/9-1986 do 17/9-1986. V času javne razprave imajo delavci DO „KLADIVAR“ Žiri možno se pripraviti in oblikovati posamezne predloge in pripombe na plan.
 9. Vrednost bruto točke za OD se poveča za 21 %, to je iz 2,4 na 2,9 bruto din. Sklep velja od 1/8-1986 dalje.

3. IZREDNA SEJA DELAVSKEGA SVETA DO „KLADIVAR“ ŽIRI Z DNE 4. 9. 1986

1. Sprejme se sklep, da delovna organizacija „KLADIVAR“ Žiri pristopi k pogodbi o zakupu računalniške opreme za CAD, CAM, CAQ s Fakulteto za strojništvo v Ljubljani za dobo treh let s končnim odkupom
2. Sprejme se sklep, da DO „KLADIVAR“ Žiri sprejme poroštveno izjavo za zakupni-

no Fakultete za strojništvo v Ljubljani po garancijski pogodbi za Ljubljansko banko, Gospodarsko banko Ljubljana

3. DO „KLADIVAR“ Žiri prevzame garancijo za plačilo zakupnine do Temeljne banke Gorenjske.

JUBILEJNE NAGRADE

Delavci DO „Kladivar“ Žiri dobijo za 15-letno delo v naši delovni organizaciji posebno nagrado — ročno uro. Do te nagrade so upravičeni delavci, ki do dne 21. septembra v tekočem letu dopolnijo 15 let dela v DO „Kladivar“ Žiri (datum 21. september pomeni dan ustanovitve DO „Kladivar“ Žiri).

V letu 1986 so do te jubilejne nagrade upravičeni naslednji delavci:

1. Mihael BOGATAJ
2. Anton BEOVIČ
3. Jožefa ERZNOŽNIK
4. Rajko KRVINA
5. Milan KOPINA
6. Janez MOŽINA
7. Miran MLINAR
8. Janez PRIMOŽIČ
9. Mira POLJANŠEK
10. Adolf PETERNELJ
11. Marjan ŠORLI

Ob tej priliki so se zbrali v torek ob 12^h v jedilnici, kjer so dobili kosilo in priliko, da se spomnijo kako so začeli in kako so prehodili 15 let dolgo pot do danes. Tudi časopis je pristavil svoj lonček in tako je nastala naslednja anketa v kateri sodelujejo:

MARJAN ŠORLI — monter AS
MIRAN MLINAR — vodja montaže
ADOLF PETERNELJ — strugar
MIHA BOGATAJ — vodja IN-DOK-a
MIRA POLJANŠEK — vodja knjigovodstva

Kakšni so občutki po 15 letih dela v Kladivarju?

MARJAN: začel sem v Novi vasi in če danes to primerjam ugotavljam velike razlike. Takrat je bila to majhna delavnica, danes pa taki veliki prostori. Ja občutki... počutim se kot res

en član kolektiva po tolikih letih. Moje prvo delo je bilo brušenje. Takrat je bila samo ena brusilka. Ta je bila v Novi vasi, potem smo se selili v „štalo“, kjer sem delal isto, dokler nisem začel na montaži vibratorjev. Z brušenjem ni bilo dovolj dela, pa sem tudi rezkal, vrtal in kar je pač bilo treba. Nekaj časa sem delal na montaži VD, potem pa sem šel na orientacije, kjer je bilo delo še bolj zanimivo in kjer sem v bistvu še danes.

Sedaj hodim v šolo za strojne tehnika. Trenutno sem v 4. letniku in upam, da bom to uspešno zaključil.

MIRAN: velike spremembe — od parih starih mašin pa do sedaj... Najprej sem delal na

vzdrževanju — do 77. leta, potem pa na hidravliki na opremi...

ADOLF: ne vem, nimam. Pogrešam to, da mladi fantje tehnologiji in podobni, ko pridejo iz šole premalo delajo v proizvod-

nji... Začel sem v Novi vasi kot vrtalec. Tu pa sem pomagal pri preurejanju „štale“, ko smo leta 69 prišli iz Nove vasi. Tu sem bil strugar najprej na VDS, potem na Midlandu, sedaj a že več let na TS-2. Naredil sem interni Kladivarski tečaj za strugarja.

MIHA: no po 15 letih ne moreš mimo tega, da si narediš malo inventure. To ni tako kot kanal, ki bi ga kopal 15 let in bi

potem povedal rezultat v m. Tu je to problem ugotoviti. Človek razmišlja... takrat nas je bilo 50, danes šest krat več, leta 2000 nas je lahko 1800 in če bi to dal na glasovanje je vprašanje, če bi bilo sprejeto... Bil sem vedno v razvoju INDOKA. Spremembe so šle hitreje v strojih kot v ljudeh. Radi bi delali obrtniško z računalniki. Ugotavljam, da je v 15 letih lažje narediti super „mašino“, ko pa človeka v 15 letih predelat na ta nivo.

MIRA: ko sem prišla smo imeli samo en računski stroj in sicer v Zadržnem domu. Danes imamo vsak svoj računalnik. Takrat je bilo delo vse ročno, sedaj nam pa pomaga računalnik. Začela sem kot materialni knjigovodja, potem sem prevzela stroškovno knjigovodstvo in OD. Delala sem na vseh mestih v tem oddelku, saj je bilo treba večkrat katero nadomeščati. No, od 76. leta sem pa na tem delovnem mestu, ki ga opravljam še danes.

Se spominjate kakšnih lepih oz. težkih trenutkov?

MARJAN: Slabi časi so bili, ko so bili še slabi pogoji dela, slabe plače, slaba hrana s Strojarnice... lepi pa, ko smo dobili nove prostore in da to doživimo in vidimo tudi mi, ki smo že dolgo tu...

MIRAN: najtežji — ja nesreča, ki je bila, lepih trenutkov je pa veliko, ki jih doživljamo vsakodnevno.

ADOLF: „selnge“ se spominjam, piknika ob otvoritvi nove hale, plesa v tej hali.

MIHA: prijetni — „ves del“ je bil dinamičen, nedolgočasen, vsi smo se poznali in to je bila prednost pred drugo firmo. Vse se je delalo v okviru dobre družbe in tako se je lahko tudi bolje delalo. Ja, slabe občutke pa dobiš, ko jo kje drugje kot predstavnik firme dobiš po grbi na račun kakšnega drugega. In ko obiščeš sejem na zahodu si potem še en mesec slabe volje. Želje smo imeli več narediti novih stvari, možnosti pa ne, da bi to realizirali.

MIRA: najlepše je takrat, ko oddamo obračun in se nam vsem oddahne. Vendar takrat še ni vse narejeno, šele ko dobimo z SDK, da je vse v redu, je res končano. Brez napak pa nihče ne dela. Naporno je bilo hoditi v šolo. Pred dvema letoma sem končala študij na srednji ekonomski šoli, pa še družina se mi je povečala za enega člana.

Kako da ste vztrajali toliko let v Kladivarju?

MARJAN: ja v Žireh tako ali tako ni kakšne izbire. To je edina kovinarska firma, ki mi odgovarja. Pa tudi privadiš se na tovarno, postaneš njen del in bi jo bilo težko zapustiti.

MIRAN: navadiš se na firmo, pa v Žireh je tako ali tako še samo ena s podobno dejavnostjo.

ADOLF: ugaja mi delo struženje. Nimam daleč do službe. Enkrat sem šel v Alpino. Tam sem bil 14 dni, pa sem se vrnil nazaj v Kladivar.

MIHA: ena stvar je ta, da Kladivar ni nikoli kompliciral z

vstopom. Omogočali so, da si se tu izšolal kar je zelo „fer“ od firme. V Ljubljani bi verjetno večkrat zamenjal. Tu pa tako ni nobene konkurenčne firme.

MIRA: zato, ker rada opravljam to delo in nasploh imam rada Kladivar. Če bo možnost ne bom šla drugam, tudi če bi kdaj delala kaj drugega.

Kaj pogrešate?

MARJAN: da bi na delovnem mestu lahko poslušali radio.

MIRAN: na delovnem mestu pogrešam redno dobavo, ker imamo veliko problemov prav zaradi nabave. Pogrešam boljšo povezavo med projektanti in montažo.

ADOLF: ne vem.

MIHA: pri investiciji in modernizaciji smo korajžni, pri programu pa ne. Govorimo o robotiki, proizvajamo pa ne...

MIRA: nimam pripomb.

Kaj bi spremenili v DO?

MARJAN: kot sem že rekel, da bi lahko na delovnem mestu poslušali glasbo, kot imajo to drugje. In da bi na AS bila boljša organizacija dela, drugače ne bo finančnega efekta.

MIRAN: to kot sem že povedal.

ADOLF: da bi bilo boljše orodje, da bi boljše delali z njim, da bi pazili kot na svojega doma.

MIHA: da bi zaključili obdobje razširjanja, da bi začeli širiti program ne samo na televiziji ampak tudi v proizvodnji. Obstaja miselnost, da je dohodek le v masovni proizvodnji, je pa tudi v proizvodnji prototipov, če je pravilen pristop.

Ima kdo še kaj?

MARJAN: z nagrado sem zadovoljen. To je že tradicija in je prav, da je tako. Raje imam spomin, kot denar, ki ga zapraviš.

Tej misli se pridružujemo tudi sodelavci našega časopisa. Vsem jubilarantom čestitamo in jim želimo še novih jubilejev in novih podobnih srečanj.

Brane Šubic

NOVOSTI IZ INDOKA

Naslovi knjig, ki so v zadnjem času prispele v INDOK

Muster N.: NEMŠKA SLOVNICA PO NAŠE

Frederick W.: POVEČANJE PRODUKTIVNOSTI

Maynard H. B.: SAVREMA ORGANIZACIJA PROIZVODNJE, ZBIRKA SKUPNIH STALIŠČ GOSPODARSKEGA SODSTVA

Delavska univ.: PREDSTAVITEV VZGOJNOIZOBRAŽEVALNEGA PROGRAMA

Kos M.: POGLED V PRIHODNOST

Tomovič R.: NELINEARNI SISTEMI AVTOMATSKOG UPRAVLJANJA

Nenandovič R.: MATEMATIKA ZA EKONOMISTE

Šurina T.: IMPULSNI POJAVI I SKLOPOVI

Džordžević M.: ZBIRKA REŠENIH ZADATAKA IZ MATEMATIKE

Rozgaj S.: OSNOVNI APARATI ZA PROVOĐENJE TEHNOLOŠKIH OPERACIJA, VJEROJATNOST (Informacijskomastički procesi)

N. Bronštejn: MATEMATIČKI PRIRUČNIK, SEZNAM VELJAVNIH PREDPISOV S PODROČJA VARSTVA PRI DELU

Kos M.: KONSTRUKCIJSKA DOKUMENTACIJA

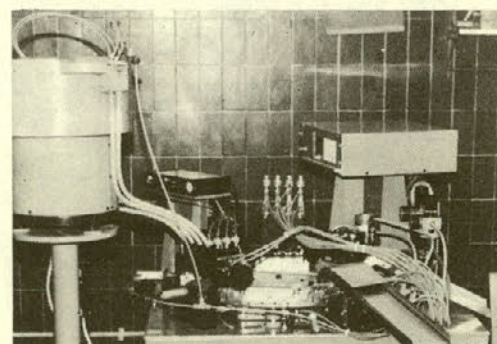
ZANIMIVOSTI IZ DO

NAPRAVA ZA POLNJENJE BOMBIC „AERO“

To je namenska naprava za sestavljanje bombic v celoto in zahteva prisotnost delavca za kontroliranje delovanja ter za odpravljanje morebitnih napak.

Delavec polni vibratorja z bombicami in kroglicami ter rezervoar s črnilom.

Ob sami napravi sta nameščena vibracijska dodajalnika VD 0-100 in VD 5-400D, ki dodajata kroglice in bombice. Na pnevmatski delilni mizi so na osmih pozicijah montirana orodja za vstavljanje bombic, vizualno kontrolo vstavitve, polnjenje s tinto, zabijanje kroglic, kontrola zabijanja, izmet slabih in izmet dobrih bombic ter položaj za odstranitev bombic, če je zaradi napake ostala na mizi.

Delovanje naprave je ciklično (na minuto napolni 28 bombic), vse funkcije pa opravlja sama. Vse končne položaje kontroliramo z induktivnimi stikali ISKRA IPS 12/2, ki s svojimi LED diodami služijo tudi kot indikator vklopa naprave. Celotni proces vodi krmilnik 16/16, ki je programiran tako, da ob morebitni napaki takoj preneha z delovanjem, ter tako prepreči možne mehanske okvare. Ciklus lahko nadaljujemo šele potem, ko napako odpravimo.

Kontrola bombic deluje neodvisno od krmilnika. V enem ciklusu preveri, ali je kroglica pravilno zabita oz. če kroglica manjka, v naslednjem pa neuporabno kroglico izpihne. Ob tem naj povemo, da je pri naši napravi sila, ki je potrebna za pritisk kroglice v bombico od 3,9 N do 13,7 N. Do sedaj so v AERU polnili bombice ročno, pri čemer je bila potrebna sila za pritisk kroglice 19,6 N, to pa za nalivna peresa ni bilo najprimernejše. V tujini za pritisk kroglice potrebujejo silo 3,9 N, kar je verjetno odvisno od kvalitetnejše izdelave bombice.

izjavili, da ni nikakršne nevarnosti in da kaže ukiniti vse preventivne ukrepe — v posameznih državah pa jih ne samo ukinjajo ampak še poostrujejo. Tako je še naprej ostal v veljavi ukrep o prepovedi uvoza nekaterih izdelkov iz najprizadetejših držav (kot vemo tudi iz naše), genetski strokovnjaki pa z vsem žarom preračunavajo koliko spačkov se bo rodilo v naslednjih generacijah...

Povsem očitno je, da svet enostavno sploh ni bil pripravljen na nesrečo takšne vrste — pa se je kljub temu enostavno načičkal z jedrskimi elektrarnami. Sedaj je gotovo odlična priložnost za podrobnejše proučevanje vpliva gama žarkov nizke in srednje radiacije na vzdržljivosti človeškega, rastlinskega in živalskega organizma. Kot izgleda, vsaj pol Evrope nima možnosti pobegniti pred vlogo poskusnega zajčka za potrebe jedrskih strokovnjakov. O posledicah za poljedelstvo in gospodarstvo nasploh v mnogih deželah, je nemogoče govoriti, ker ni nobenih tovrstnih izkušenj; pa se glede na to lahko le ugiba, kakšne lastnosti bo imela letošnja letina žitaric, graha, krompirja, jabolk in sliv, kakšni bodo bifteki in pečenka. Vseeno se zdi, da ni nobene potrebe čakati, da se »glave ohlade« in sestavi »precizni elaborat na bazi relevantnih podatkov« ampak lahko že ugotovimo, da po trenutnem stanju razvoja znanosti o jedrskih elektrarnah, kolikor že izgledajo izpopolnjene, vseeno niso dovolj zanesljive, da bi jih kazalo uporabljati. Cena je prevelika: proizvodni obrat, katerega okvara lahko zapacka pol sveta, ne bi smel obstojati — če za takšno okvaro obstoji tudi najmanjša možnost. Zguljena fraza, da vsak napredek zahteva žrtve v tem slučaju zveni povsem bedasto, kot je tudi primerjava s kakšnim letalskim entuzijastom s konca preteklega stoletja, ki se je na zemljo vrnil na nezaželen način — povsem neprimerna.

Verjetno v Jugoslaviji ni človeka, ki ga ne zmrazi ob misli na zimo 1983, na čas ko so delavci v tovarnah brez moči gledali stroje, ki so ostali brez elektrike, ko se je večerjela hladna zakuska ob svečah — pa brez posebne romantike, ko so stanovalci višjih nadstropij v blokih sopihali ko so se po cele ure vzpenjali do svojih hladnih gnezd v oblakih. Nekako ob istem času je v posebnem poglavju Dolgoročnega programa stabilizacije objavljeno mišljenje, da se energetske potrebe ne bodo mogle pokriti z domačimi viri in da so jedrske elektrarne neizbežno potrebne. Dolgoročna strategija razvoja energetike pravi, da bi do konca tega stoletja morali pognati 3—4, do leta 2010 pa med 6 in 16 jedrskih reaktorjev. S to osnovo so se po vsej Jugoslaviji, kot gobe po dežju, pričele pojavljati »jedrske elektrarne v ustanavljanju«, medtem ko je v dolgoročnem planu zapisano, da se bosta do konca stoletja zgradili dve, začeli pa graditi še dve jedrski centrali. Omenjene so tudi v tekočem srednjeročnem planu s tem, da bi bili detaili obdelani v skupnem planu razvoja jugoslovanskega elektrogospodarstva in bi morali biti sprejet sredi letošnjega leta.

Pred nekaj časa se je namreč tudi pri nas začelo nesluteno razpravljanje med »nuklearci« in »protinuklearci«. Na kratko so njihova stališča sledeča. Zagovorniki jedrskih elektrarn mislijo, da smo država siromašnih energetskih rezerv in da nam za zadovoljevanje potreb ne »uide« gradnja takšnih virov elektrike. Pravijo, da je jedrski program nujen s stališča vključevanja v najmodernejšo svetovno tehnologijo, prilagajo dokaze, da

kompetentne svetovne institucije v prihodnosti predvidevajo vse večjo vlogo jedrske energije. Področje varnosti zanje ni sporno, ker gre za vrhunsko tehnologijo, ki ne dovoljuje veliko onesnaženje okolja in navajajo tudi majhno število žrtev raznih »slučajev«. Prav tako menijo, da tudi finančno gledano, to za nas ne bi smel biti prehud zalogaj, če bi sestavili »pametne« pogodbe in elektrarne plačali s protidobavami našega blaga.

Nasprotni tabor seveda trdi ravno obratno in dodaja dejstva, da problem radioaktivnih odpadkov ni rešen pri nas, niti drugje v svetu, da niso poznani učinki malih in srednjih doz žarčenja, da nujnost obogatitve domačega urana kar precej stane in ne predstavlja nek posebno pomemben način energetske neodvisnosti, da pri nas za take podvige enostavno ni dovolj ustreznih kadrov, da nimamo pravno urejenih predpisov in še mnogo drugega. Čigavi dokazi so trdnejši v času Černobila, je verjetno dokaj enostavno razbrati. Poleg navedenega bi, v trenutkih odločanja, kazalo upoštevati še nekaj sledečih pripomb. Najprej podatek, da je jugoslovanski vodni potencial izkoriščen v povprečju 38 %, s tem, da mnogi mislijo, da je odstotek še precej nižji, če bi upoštevali reke in uporabne potoke. Prav tako naše zaloge premoga izkoriščamo le 5 %, nafte okrog 30 %, mnogo potencialnih nahajališč pa sploh še ni raziskanih. Na racionalizaciji porabe energije so narejeni šele prvi koraki, čeprav je znano, da bi samo s tem lahko prihranili kar 1/3 trenutno razpoložljive energije. Ob tem pa se pri nas še kar naprej gradijo hiše po standardih iz energetskega razkošnega leta 1950. Poleg tega se z zaničevanjem gleda na obnovljive vire energije, zato se dela na tem področju ne podpira. Od vsega, kar je predvideno z Dolgoročnim programom, so doslej razpisane le licitacije za jedrske elektrarne.

Jasno je, da vprašanje izgradnje in uporabe jedrskih elektrarn presega jugoslovanski prostor — posebno še, ker je sedaj popolnoma jasno, da ni delčka zemeljske oble, kamor bi se nekdo lahko skril pred radioaktivnim oblakom. Vseeno je že dosedanje licemerstvo ali — ni važno — neznanje jedrskih strokovnjakov, podprtih z močno industrijo, dovolj močan vzrok, da bomo brez dvoma še veliko let preživeli v silnem strahu, da se ne odvije kateri od varnostnih vijakov na stotinah radioaktivnih pogonov v svetu. V tem pogledu se zdi, da je neobhodno vprašanje moralnih pravic, da se proti človeštvu postopa na tak način. Pa čeprav naj bi bilo to »ekonomsko upravičljivo« za Westinghouse ali recimo Energoinvest. Pravzaprav lahko sedanja dogajanja bolje razumemo, če jih gledamo v svetlobi ognja, ki ga je davno nekoč Prometej ukradel bogovom, da bi svetil in kazal pot neki civilizaciji, katere temelj sta sila in moč, nihilizem. Skladno s tem bi se černobilska katastrofa lahko smatrala kot slučaj samo zato, ker se je zgodila prav tam in ne na nekem drugem koncu sveta.

Platon je naivno verjel, da bosta dve etnični načeli — vrlina in sram — zadosten pogoj, da obrzdajo človeka pred skušnjava zlorabe ognja bogov. Zmotil se je.

Rodoljub Gerić

Glasnik PKJ 18—19

Prevod: Miha Bogataj

SIMPOZIJ — KAKO SE TO GRENKO SLIŠI

Simpozij — takšen idealen alibi, da človek za par dni pobegne od svojih najdražjih! In kam pobegne! V Dubrovnik, v mesto, kamor so bežali rodovi zaljubljenec v srednjih letih (domnevam, da ste v teh letih, saj vas sicer ne bi vabili na tako pomembno srečanje)! Če pa ste že tu, morate obvladati nekaj temeljnih pravil simpozijskega obnašanja.

Prva stvar:

Ko se boste odpravljali z doma, si nadenite že nekaj ur prej kar najbolj turoben izraz: »Bog ne daj, da bi se pred ostalimi člani družine veselili prelepega potovanja!« Stvar preobrnite v temelju: »Igrajte mučenika, ki mora sredi pomladi, revež, pustiti družino in delo ter iti v nekakšen trapast Dubrovnik, kjer bo od jutra do večera trpel v kakšni kongresni dvorani in se ne bo mogel nikamor ganiti.« Delajte se, da imate vsega čez glavo in da ne greste nikamor in pri tem razjarjeno zabrišite kovček v kot; šele na prigovarjanje boljše polovice, samo zato, da ji naredite uslugo, naposled pristanete na to golgoto. Svetujem vam, da se zadržite in se ne zaderete že na stopnicah: »Jupiiii!« Počakajte toliko, da pridete na ulico. Peljali se boste seveda z letalom, kakor vsi poslovni ljudje, spuščeni z družinske verige. Ne vabite na večerjo stewardese, ki vas bo spremljala k letalu: »tista je namreč **zemeljska** stewardesa. In ne trudite se s podobnimi povabili okrog stewardese v letalu — dva razloga sta za to.

Prvi:

Stewardese prenočujejo v Kuparih (vožnja s taksijem iz Dubrovnika 500.000 starih din), in **drugi:**

Stewardese so navadno že zmenjene s kom za večerjo. Pri samem simpoziju je čisto zadosti, da pridete pol ure pred začetkom in da se rokujete s čim več ljudmi v predverju, da vas bodo res vsi opazili, potem pa se neopazno izmuznete ven kot dijak, ki je pobegnil z matematike. Takoj pokličite svojo ženo in ji povejte, da v Dubrovniku lije kot iz škafe. Žene namreč lahko odpustijo vse, le tega ne, da ste v lepem vremenu na morju, medtem ko morajo same doma likati otrokom perilo. Ledenomrzal dež z grmenjem in točo jih bo popolnoma potolažil.

Ko boste to opravili, začnite vneto iskati kakšno osamljeno ameriško lepoto, ki kar hrepeni, da bi našla razumevajočega moškega v srednjih letih. Če je v eni uri ne najdete, lahko mirne duše poplaknete razočaranja z dvojno lozovačo. Potem se posvetite Dubrovniku.

Začnite pri Stradunu, najlepši plesni dvorani v Evropi. Videli boste nebroj dubrovniških lepotic, ki sprehajajo svoja lepa telesa po bleščeče gladkih kamnitih ploščah. Nikar jim ne dvorite, ker ne boste uspeli. Že od majhnega jih namreč učijo, naj ne nasedajo dvorjenju turistov, ki jih je zaneslo v njihovo mesto. To prastaro veščino so obvladale že njihove babice, ki so se temeljito izpopolnile v odbijanju ljubezenskih ponudb čeških in avstroogrskih lahkoživcev. Lahko mi verjamete, kajti stvar nisem izkusil na lastni koži; po dolgotrajnih naporih mi je v Dubrovniku uspelo le to, da sem se poročil z Dubrovčanko, s čimer se je začel popoln krah moje zapeljivske kariere.

Ko boste torej spoznali, da z ljubeznijo ne bo nič, se spravite na hrano in na pijačo, to vam je šlo vsaj vedno od rok. Ubogajte moj nasvet in se ogiblajte restavracij, kjer visijo s stropa ribiške mreže, lakirani jastogi in školjke: »To so samo pasti za naivne turiste, nič drugega.« Če bi radi dobro in poceni jedli, se na Stradunu ozrite okoli sebe in začnite slediti prvemu debeluhu, ki ga ugledate. Tu se ne boste uštel, čez pol ure vas bo bajs nezmotljivo pripeljal do majhne gostilnice v sosednji ulici, kamor zahajajo jest domačini. Naročite tisto, kar bo naročil on, pijte vino, ki ga pijejo vsi.

Najbrž imate — kot vsi poslovni ljudje — okoli sebe cel kup sovražnikov in zavistnežev. Čudovita priložnost za maščevanje! Pošljite vsakemu razglednico Dubrovnika s prisrčnimi pozdravi. Požrli se bodo od zavisti.

Če je le mogoče, naj bo fotografija Hotela »Palace 2«, »Libertas«, »Argentina« ali »Excelsior« (to so najboljše hoteli v Dubrovniku), da boste lahko s flomastrom ležerno obkrožili enega od oken s pogledom na morje: »Tu notri stanujem«.

Če bi radi izvedeli kaj več o gusarski preteklosti tega čudovitega mesta, se odpeljite do letališča v Čilipih z dubrovniškim taksijem brez vključenega taksimetra. To je verjetno najdražja vožnja v Evropi, vendar je vredna svojega denarja; peljali se boste skozi čudovito pokrajino — škoda le, da je od besa ne boste videli.

Domov se vrnite bolj utrujeni kot ste šli na pot. Ko stopite skozi vrata, izrecite tisti znameniti stavek: »Tole je svinjsko življenje, tako res ne gre več naprej!« Lezite v posteljo in prespite dva dneva.

Pa simpozij? Kakšen simpozij? Saj res, nanj ste čisto pozabili!

MM

ALI SE POZNAMO

Predstavljamo vam Milana Šubica — mladega delavca v oddelku montaže hidravlične opreme

V teh vročih poletnih dneh, ko nas vroče sonce še vedno spominja na dopuste in proste dneve, smo tudi za našo rubriko poiskali mladega fanta, iz katerega veje veselje in radost.

Kako naj bi predstavili našega sogovornika Milana Šubica?

Kot kmečkega fanta, pridnega delavca in seveda človeka, ki ima pred seboj še mnogo. Ni še dolgo tega,

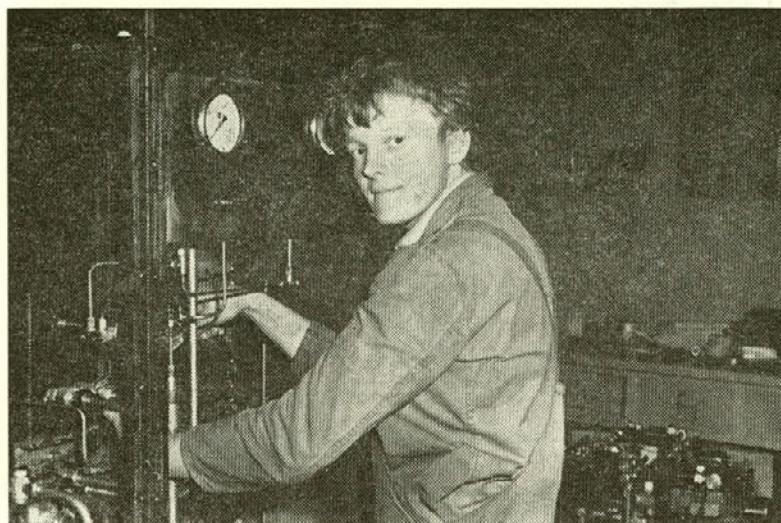
ko je slekel vojaško suknjo in jo zamenjal za delavske hlače, pa naj bo to doma v rodni Stari Oselici ali pa v Kladivarju, ki mu je ostal zvest tudi po vrnitvi iz JLA. Večina delavcev potoži nad plačami. Milan pa o tem ni govoril, saj je od tedaj, ko je dobil zadnjo, preteklo že štirinajst mesecev. A kdor čaka dočaka in tudi za služek bo v dneh, ko bomo brali te vrstice že v naših in seveda v Milanovem žepu.

In kaj je povedal Milan o sebi?

V Stari Oselici, kjer je doma, ima še očeta, ki je zaposlen v Alpetourju, in mamo. Čeprav imajo bolj majhno

kmetijo, je dela vedno dovolj, zato pa zmanjka časa za druge stvari. Seveda je najvažnejša služba. Danes so pač takšni časi, da se večina mladih zaposli in jim je kmetija le dodaten vir za preživetje. V Stari Oselici sta le še dva čista kmeta. Kljub delu pa vsak mlad človek najde tudi nekaj časa zase. Milan zelo rad hodi v hribe. Njegova zvesta prijateljica je tudi harmonika, na katero se je naučil igrati kar sam. Fantje iz vasi so se zbrali in se poizkusili v igranju narodnozabavne glasbe, toda ker niso imeli denarja za aparature, niso mogli dovolj napredovati in so se razšli. Kadar ne more v hribe, niti ne igra, pa se Milan sprosti tudi z nabiranjem gob, ki jih je v teh jasastih in gozdnatih krajih gotovo precej. Že prej sem rekel; najprej služba. Po osnovni šoli se je Milan odločil, da se izuči za strojnega ključavničarja. Štipendijo je dobil v Kladivarju in bil generacija, ki je še zadnja preizkušala dobri stari neusmerjeni način šole. Tako je Milan končal šolo v Škofji Loki v dveh letih in pol, ker je bil v zadnjem letniku odličen in mu ni bilo treba opravljati prakse. A tako dober uspeh ga ni gnal naprej kot to stori marsikdo. Odločil se je, da se zaposli; mogoče pa bi se šolal še kdaj pozneje, a tedaj se bo treba zopet na novo privajati na zvezke in knjige, kar pa ni lahko.

Ker ima v službo daleč, se do avtobusa vozi z avtom, predno je šel v vojsko pa je imel le motor. Dela v oddelku hidravlične opreme, kjer sestavlja agregate. Ko je le-ta sestavljen, ga je potrebno preizkusiti in Milan hudomušno pripomni, da kontrolor nikdar, tudi če je izdelek dober, ni povsem zadovoljen in ponavadi ne zna izreči pohvalnih besed. Pred odhodom v vojsko je bil monter hidravlične opreme II, sedaj pa je napredoval

v monterja I. Njegovo delo je zahtevno in razgibano. Seveda je potrebno, da tu sodeluje več ljudi, posebno konstruktor in delavec se morata o zadevi večkrat pogovoriti in rešiti kak problem. V skupini, kjer dela, so sami mladi delavci, zato je vzdušje kar prijetno. Kot po pravilu je najstarejši vodja, ki v težje rešljivih zadevah rad priskoči na pomoč, da delo teče nemoteno naprej.

Tako, Milan je izčrpal pripoved o sebi in svojem delu. Gotovo bi lahko povedal še kaj, toda čas je neusmiljeno drvel in tovarniški zvonec je zazvonil konec tega delavnika. Da, midva z Milanom sva končala in Milan je hitel na avtobus, ki ga ne sme zamuditi, saj ga doma čaka še mnogo dela.

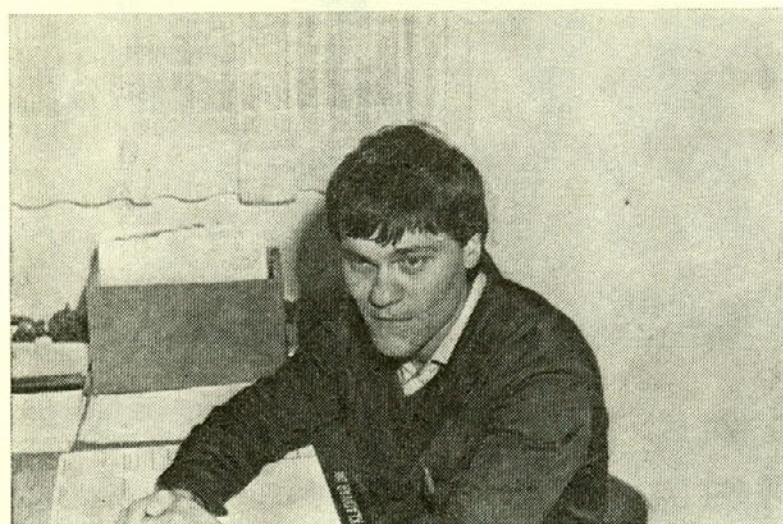
C. Kacin

TEČAJ NEMŠKEGA JEZIKA

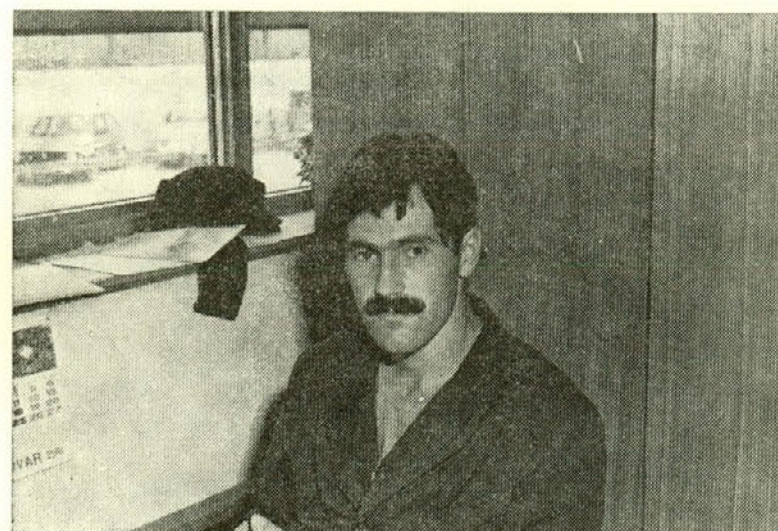
Tečaja nemškega jezika I. stopnje, ki se je odvijal v prostorih DO KLADIVAR, se je udeležilo 22 naših delavcev. Tečaj je obsegal 100 ur in udeleženci so predelali po programu 16 lekcij v 1. knjigi Deutsch 2000. Na podlagi ocen predavatelja, prof. Dušana Dudiča je večina slušateljev redno in zavzeto sledila delu, kar so pokazali tudi rezultati zaključnega testa. Slušatelji so tečaj obiskovali dvakrat tedensko po 4 šolske ure (skupaj 25 krat). Kakšne vtise so dobili udeleženci tečaja po zaključku, je razvidno iz kratke ankete.

Miro Bogataj:

Mislim, da je bil tečaj v redu. Vodja je imel čisto »ta-pravi« pristop. Bil je naših let in z njim smo bili vsi

zadovoljni. Na zaključku smo tudi izrazili željo, da bi tudi nadaljevalni tečaj, ki bo jeseni, vodil isti predavatelj. Imam pa pripombo glede termina. Začeti bi morali novembra, ne pa maja, ko je zunaj delo, na predavanju pa vročina.

Dušan Seljak:

Dobra zamisel. S tem je treba nadaljevati do najvišje stopnje. Pogledat je treba na termin. Za nemščino sem sem se odločil zato, ker se je do sedaj še nisem učil čisto nič. Angleško že malo znam, pri nemščini sem pa bil brez osnov.

Ljubica Bačnar:

Splošni vtis je dober. Način predavanja je bil zelo dober, saj smo se kar pogovarjali. Če kdo kaj ni vedel, je pa izvedel. Jeseni grem sigurno naprej, saj je ta tečaj premalo, da bi se lahko kar pogovarjali — besedni zaklad je še premajhen. Mogoče bi bilo za prisluhniti predavatelju, da bi bil drugi tečaj obogatitev besednega zaklada, tretji pa bi bil bolj tečaj tehnične nemščine, katero mi v bistvu najbolj rabimo, če hočemo pogledati nemško strokovno literaturo.

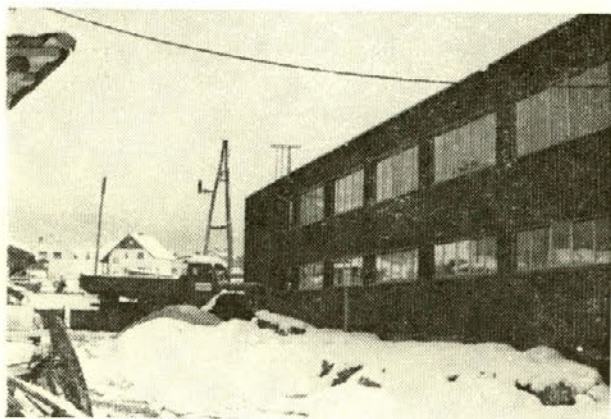
Brane Šubic

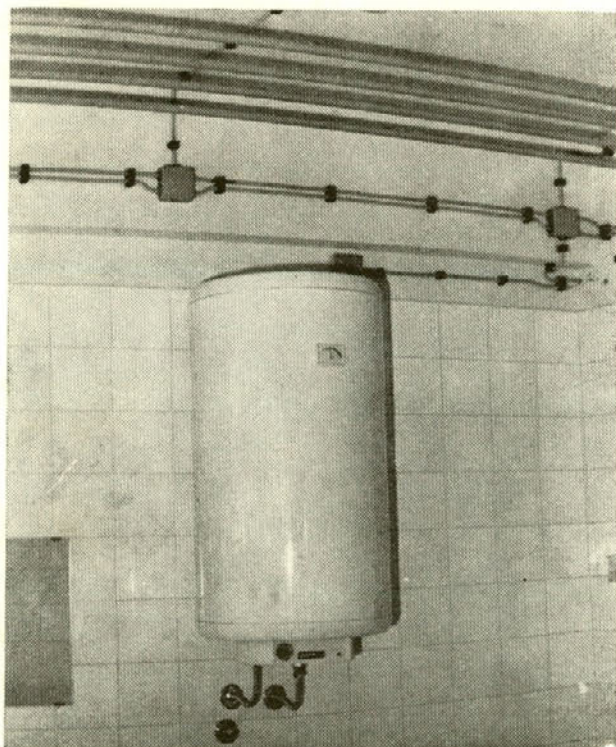
NOVO PRI NAS — ALI INOVACIJE ÁLA KLADIVAR

Nova investicija je med drugim postregla tudi z vrsto inovacij. Človek ne bi verjel, da so projektanti tako

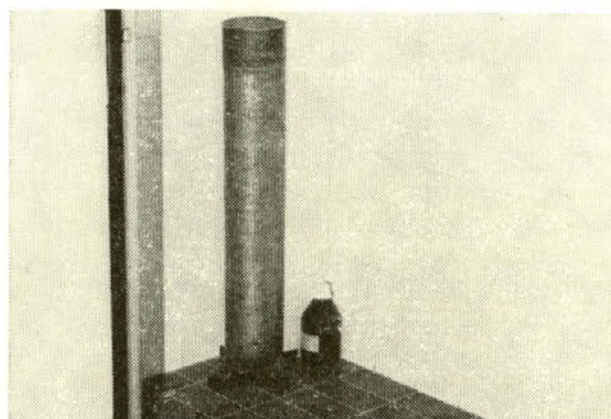
polni idej, mi pa imamo vsako leto problem izbrati občinskega inovatorja leta. Oglejmo si samo nekatere.

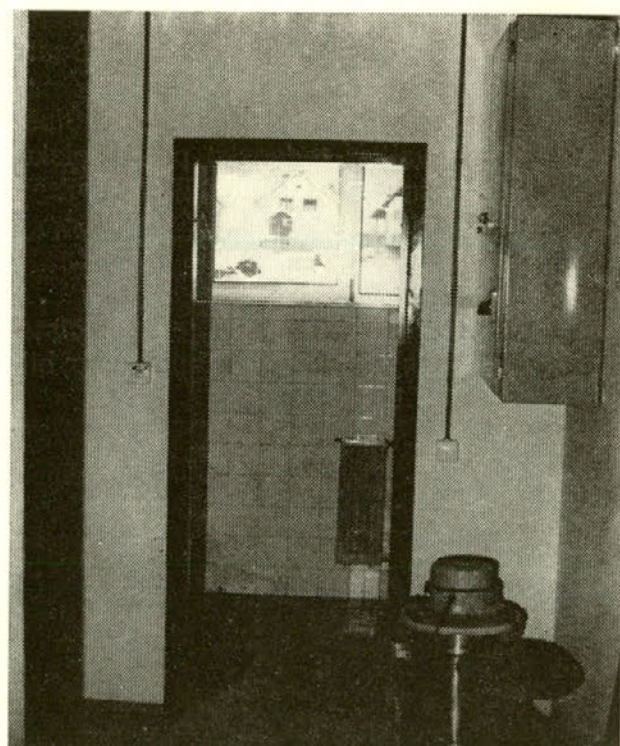
Slika 1 — Na sliki 1 lahko vidite požarne stopnice za izhod v sili, kot smo jih imeli na stari stavbi. Inovacija je v tem, da ni izhodnih vrat, kar gotovo pomeni določen prihranek — kako smo dobili soglasje požarnega inšpektorja je verjetno tudi inovacija posebne vrste.

Slika 2 — Štednja z energijo: V spodnjih sanitarijah imamo klasičen primer inovacije v zvezi s štednjo z energijo. Ker je projektant predvidel, da se bo mazut dražil hitreje kot elektrika, je predvidel električni boiler. Če domnevate, da po kateri od zgornjih cevi teče topla voda, ste uganili.

Slika 3 — Štednja z opremo: Slika prikazuje moške sanitarije v nadstropju. Smisel inovacije je v prihranku vsaj ene WC školjke, izplakovalnika in pisoarja. (Vgradili so vsakega po en kos.) Je pa na razpolago več kot dovolj prostora, da se moški uporabniki lahko postavijo v vrsto. Poleg tega je prostor uporaben še za razvijanje risb.

Slika 4 — To kar vidite, naj bi bila po projektu pisarna vodje TS. Izvajalci so zadevo poenostavili (inovirali), premaknili nekaj zidov in dobili smo predprostor (namen ni znan) in prostor ST (sanitarna tehnika — beri metle in čistila).

pa ji zaželim še pestrejših dni ter veliko elana in volje pri delu tudi vnaprej.

C. K.

MOJ HOBI PLANINARJENJE

Uživanje na dopustu ni samo morje, kot večina od nas misli. Marsikdaj je življenje na celini in

Občutki, ki sem jih doživljal, ko sem se vzpenjal proti strehi Evrope, se ne dajo opisati. V ponedeljek 28. julija 1986 ob 7.30 uri so se nam izpolnile največje želje tega poletja. Srečni smo bili še toliko bolj, ker je bilo vreme lepo, kajti v primeru slabega vremena vrha Evrope ne bi videli.

Ob tem pozivam vse, pri ka-

Žirovci na strehi Evrope

seveda v gorah zanimivejše kot sončenje po nabito polnih plažah, posedanje po restavracijah in obvezni večerni ples.

S takimi mislimi smo se nekega sončnega sobotnega jutra odpravili proti Gorici. Pa ne da bi opravili obvezno opravilo vsakega Slovenca — treba je v Italijo po kavbojke, kavo, riž in še druge drobnarije.

Naš cilj je bil mnogo daljši in mnogo višji. Zaželeli smo si več kot je Triglav in julijske alpe, ker mora človek, tako kot v življenju, tudi v gorah vedno iskati nove poti in nove cilje. Naš cilj je bil obiskati točko, od katere sega pogled po Evropi samo na „dol“.

Da bi prišli do Chamonija — mesto pod Mt. Blanckom, smo se morali 10 ur voziti preko severne Italije do predora pod Mt. Blanckom. Sonca v Franciji nismo posebej naročili, pa nas je vendar čakalo, želeli smo si ga pa še kako.

Od takrat naprej so se vrstili dogodki pod geslom: „Novi kraji — dodatni šarem“ in „Gor je življenje“.

terih je vse prevečkrat prisotno živčno razpoloženje v delovnih organizacijah, pojdite v gore in se sprostite v svežem zraku in veselem razpoloženju v planinskih kočah. Ni treba, da je to gora evropskih razsežnosti, tudi v naših gorah ne manjka lepot in veselega razpoloženja.

Marko Kavčič

KOLONIJA LIKOVNIKOV ZPS

Pet let je minilo, odkar smo se likovniki v Možnici pri Bovcu prvič sestali. Negotovih a radovednih prvih korakov smo prišli in se vpraševali kako bo? ! Vsa naša razmišljanja, delo — naše naivne poteze čopičev in svinčnikov je bilo treba razgrniti pred svetom, da pogleda, kritizira, pohvali in se smeje našim poizkusom prenašanja naših čustev, doživljajev in vidnih zasnov na papir. Verjemite mi, to ni lahka odločitev. Koliko jih tudi riše, piše pesmi in podobno, pa ostanejo vselej anonimni v svojem svetu, kjer ni ocene in kritike.

Uspelo je! Hvala ti Cvetka za tvojo pobudo in idejo o likovni koloniji ZPS. Poglej, iz leta v leto se sestajamo, ustvarjamo, menjavamo izkušnje in se učimo. Pridobili smo bogate izkušnje o veličini likovnega ustvarjanja in tako spoznali, da smo šele na začetku poti, ki vodi v svet barve, risbe in forme. In kar je najvažnejše, pridobili smo občutek za samokritiko in tako postali sposobni, da dojemamo in razumemo besedo mentorja ali prijatelja.

Vsa leta so srečanja potekala uspešno, le vreme nam je včasih prikrajšalo željo in upanje, da bo delo narejeno kvalitetno in lepo!

Toda iz leta v leto je organizatorjem težje realizirati naše likovno srečanje. Kakor povsod se tudi tu reže vse tanjši kruh. Želel bi obdržati to skupino, ki se je

zlila v homogeno celoto, pa naj ob tej svoji želji napišem le dejstvo, da so člani delovni ljudje, ki si želijo tega srečanja, kajti tako za trenutek zapustijo svoj stroj, svoje delovno mesto in se podajo v svet svojih sanj, neizpolnjenih želja, kajti takrat lahko brez bojazni izlivajo svoja čustva, dobro in zlo v obliki barve, risbe ali kipcev in se nato zadovoljni vračajo tja, kjer si v znoju obraza služijo svoj vsakdanji kruh.

Želeli smo se pokazati širši javnosti ZPS v obliki koledarja, a ni uspelo. Sedaj bomo to storili v obliki likovnih razstav, da sleherni delavec vidi likovno delo svojega tovariša, sodelavca.

Naj zaključim te vrstice z željo, da letošnja peta — jubilejna kolonija likovnikov ZPS ni bila poslednja!

Branko Duh,
mentor slikarske kolonije

ZDRAVO OKOLJE V ŠUŠTARSKI VASI

Tam nekje med hribi leži torej slavna Šuštarška vas. Odkar se je priključila sosednji občini Farovške livade, je zelo napredovala. Napredovala je kljub temu, da ji je reka Mlakužnica odnesla po dolini navzdol dobršen del zaslužka, katerega so prebivalci vasi zaslužili na svojih kolenih, ko so dan za dnem nabijali škrapete. Pa nič zato, delo je delo, če se od njega kaj zasluži, potem je vse v redu. Če bi vrli čevljarji videli, da jim nabijanje po lastnih kolenih ne nese, bi kaj kmalu vrgli šilo in „kneftro“ v kot, zaprli svojo tovarno in se lotili česa drugega. Tako pa je še kar šlo, čeprav je bil zaslužek pičel in z žulji dosežen. Vas je torej cvetela, se širila in njeni prebivalci so si meli roke. Kljub temu, da so jih pestile raznovrstne težave, le kje v dolini Šentflorjanski jih pa ni — so bili ponosni na svoje uspehe in na svojo Šuštarško vas. Ponosni pa so bili prebivalci Šuštarške vasi še na nekaj: To je bila njihova lepa kotlina, venec zelenih hri-

bov okoli nje, čisti potoki, studenci, dober zrak, mnogo rastlinja, polno divjačine, gozdnih sadežev in naravnih lepot. Lahko so bili ponosni na svojo enkratno in prelepo okolico. Nekateri so si že predstavljali svojo Šuštarško vas, kot naravni rezervat, kamor bodo hodili na oddih hrupa siti prebivalci sosednjih velikih mest. Iz tega bodo vaščani kajpak potegnili lepe denarce, saj bodo razvajenim meščanom podtaknili prenekatero domačo klobaso, domač kruh, in jih obrali tako ali drugače za kakšen cvenk.

A glej ga šmenta, prišlo je drugače. Delali so račun brez krčmarja, tak račun pa se ni še nikoli izšel. To lahko potrdi tudi vaški pijanček Mihec Kozarček, ki se je pridušal v krčmi „pri Mokri Katri“, da je popil le eno šilce žganja, a krčmar mu jih je zaračunal kar sedem. Bilo pa je tako: Nad lepo, slavno in cvetočo Šuštarško vasjo, se dviga še lepši Šuštarški hrib. Ni, da bi ga opisovali. Po njem se raztezajo zeleni gozdovi, tu in tam se belijo kmetije, povsod je dovolj borovnic, gob, pobočja preprežajo številni studenci. Skratka, tukaj je vladala podeželskokmečka idilika, kateri se ni mogel upreti niti najbolj zakrknjen tehnokrat, ki vidi svojo bodočnost in napredek samo skozi tone, hektolitre, kilovate, kubične metre...

A tej idiliki je bilo nenadoma konec. Na Šuštarškem hribu so namreč odkrili nekakšno redko in dragoceno rudo, za katero so domnevali, da bo napravila revolucijo v tehnološkem razvoju revne Šentflorjanske doline.

Kar nenadoma so se natepli v Šuštarški hrib nekakšni geologi, mineralogi, ekologi, rudologi in tehnologi, kateri so bili sicer večji svoje obrti, a poleg svojih strokovnih ugotovitev niso videli pred seboj niti za pol palca. Pričeli so vrtati v Šuštarški hrib, da je bil kmalu takšen kakor bohinjski sir. Pri tem jih ni motilo, če jim je aparat pokazal najvrtajo sredi najlepše krompirjeve njive. Spravili so se na delo, pa

čeprav e bil krompir ravno pred dozorevanjem. Neki kmet jih je sicer nekoč nagnal iz svojega ovsa z gnojnimi vilami a so mu kaj kmalu povedali, da je njihovo raziskovanje v interesu države. Če se torej upira njim, se upira državi. Upor proti državi pa je strogo kazniv in vesel naj bo, da ga ne zaprejo. Le kam bi prišli, če bi bilo ovirano raziskovanje rude zaradi prgišča plesnivega ovsa.

Če bi ostalo samo pri vrtanju, bi še nekako šlo. Sestal se je sam vrhovni deželni svet. To, da so ga sestavljali razni kratkovidni politiki, antistrokovnjaki in podobni ptiči ni treba posebj poudarjati. Le pametnega človeka bi med njimi težko našel. In kaj so sklenili? To, da je treba v Šuštarškem hribu odpreti rudnik in zgraditi topilnico za predelavo rude. Ta ruda je namreč za državo strateškega pomena, saj se iz nje da napraviti celo strašno orožje, s katerim bi lahko natepli še tako močnega sovražnika. Zato je treba pri priči začeti z izkoriščanjem rudišča.

Rečeno — storjeno! Mimorede so razlastili nekaj okoliških kmetov, jih preselili proč in jim podrli domačije. Na tistem mestu je zrastle topilnica. Prebivalci Šuštarške vasi, katera se nahaja na drugi strani hriba, so od začetka podpirali tako gradnjo. Vaščani so namreč zviti kakor ovnov rog in so na tihem pričakovali, da bodo od rudnikaa tudi oni potegnili kakšno korist. Če pa Šuštarji zaslutijo dobiček, tedaj zamižijo na obe očesi, samo da se ga dokopljejo. Po dolini reke Mlakužnice so namreč pričeli graditi novo cesto in Šuštarji so upali, da jo bodo potegnili do njihove vasi. A so se ušteli. Cesto so zgradili le do topilnice, Šuštarška vas pa je še naprej ostala odrezana od sveta. Še naprej so se Šuštarji vozili v svet po nekakšni kozji stezi, na kateri bi si še koza polomila noge. Predelava rude pa je stekla. A glej ga Škrapa: Rudarji so ugotovili, da

njihova ruda brez dodelave ne velja niti toliko, kolikor velja kamen sredi ceste. Za dodelavo pa niso imeli niti znanja, niti tehnologije. Kaj sedaj? Zelo preprosto! Rudo so vozili v tujino, kjer so jo dodelali tuji strokovnjaki. A taka reč stane lepe denarje. Zato so se kmalu pojavili razni sitneži, ki povsod vtikajo svoj nos, največkrat pa tja, kamor ni treba. Da bi jih vzel vrag! Ti sitneži so pričeli dvomiti v rentabilnost take proizvodnje. A so jim kmalu zamašili goflje. Sam vrhovni deželni svet je namreč objavil številke s katerimi je dokazal, da rudnik celo ustvarja dobičke. Seveda, narod je treba pomiriti, drugače se lahko še upre. Takale majhna laž pa je za pomiritev in zaslepitev naroda kaj primerna. Rudnik kar naj proizvaja izgubo, saj jo bo pokrila država. V državnem interesu je, da rudnik obratuje. Ali ga naj zaradi malenkostnih nekaj milijonov dolarjev, kar zaprejo?

Zgodilo se je še nekaj hujšega. Kar nenadoma so se v okolici pričeli sušiti gozdovi, ribe v bližnjem potoku so se obračale na hrbet. Taka ruda namreč oddaja nekakšno nevidno sevanje, zelo nevarno za človeka. Narod se je silno razburil. Slišale so se celo posamezne zahteve, naj rudnik pri priči zaprejo. Pa so strokovnjaki narod hitro pomirili. Izvedli so superstrokovne meritve s superaparati. Ta merjenja so dokazala, da sevanja sploh ni. Če se sušijo gozdovi, so za to krivi gozdarji, če se ribam ne ljubi več živeti, naj zanje poskrbijo nemarni in neodgovorni ribiči. Prepričevanje strokovnjakov, da rudnik ni škodljiv, je bilo tako vneto, da so prebivalci Šušarske vasi pričeli verjeti to: Odkar obratuje rudnik, je ozračje čistejše in sevanje manjše kakor je bilo poprej. Zato se rudnik ne sme zapreti, ker se lahko ozračje poslabša in nevarno sevanje poveča. To pa bi bilo nevarno za zdravje. To bodo verjeli toliko časa, dokler se jim ne bodo

posušili vsi gozdovi in bodo ribe v Mlakužnici izumrle zaradi množičnega samomora.

Matevž Pečelin

DISKUSIJA

— Pokažite vozovnico, je dejal sprevodnik. Državljan, ki je sedel v kotu, se je delal, kot da ne sliši. Sprevodnik je preluknjaj naše vozovnice, nato pa dejal:

— Vozovnico.

— Ne dam, je tiho dejal državljani, ki je sedel v kotu.

— Kako pravite? se je začudil sprevodnik. — Na zahtevo sprevodnika morate pokazati vozovnico.

V kupaju je zavladata grobna tišina.

— To pomeni, državljani sprevodnik, da mi ne verjamete, je dejal državljani iz kota.

— Zakaj naj bi vam verjel. Ne poznam vas.

Državljan, ki je sedel v kotu, se je obrnil k sopotnikom:

— Ste slišali? Ne pozna me in ne verjame mi. Makarenko pa opozarja na vzgojni pomen zaupanja. „Vzemi, pravi, denar ter kupi to in ono.“ In komu pravi to? Malemu tatu. Toda vi, sprevodnik državljani, mi ne bi dali tega denarja, ker mi pač ne zaupate.

Sprevodnik je zardel.

— Zakaj ne bi dal?

Sedaj pa se državljani, ki je sedel v kotu, ni več zmenil zanj.

— Izkažeš človeku zaupanje, je leporečil dalje, pa postane boljši, plemenitejši. Če mu ga pa ne izkažeš, razbija okna. Kaj je vzrok za huliganstvo? Premalo zaupanja. Že od otroških let nas spremlja: „Pokaži mi roke, da vidim, kako si si jih umil! kriči mati. „Naj starši podpišejo“, govori učitelj, „Dihni“, zapoveduje žena.

— To je res, dihni, dihni! je pristavil sprevodnik.

— In tako je povsod, je nadaljeval državljani, ki je sedel v kotu.

— Udari pečat, potrdi, pri-

nesi spričevalo, poslal bom na pregled. No, vse to pomeni pomanjkanje zaupanja.

— In tudi vi, se je spet obrnil k sprevodniku, ne poznate me in vendar: „Pokažite vozovnico!“

Sprevodnik je odmahnil z roko in odšel iz kupeja.

— Vaš pogovor s sprevodnikom me je zelo ganil, sem rekla državljani, ki je sedel v kotu. — Kar sram me je, ko bom morala priznati, da se mi ne bi ljubilo spuščati v takšno diskusijo. Pokazala bi vozovnico, pa pika.

— Hm, je dejal državljani, toda morali bi jo imeti...

ANEKDOTE

Dramatika Shakespeara so opozorili, da je neko sceno skoraj dobesedno prevzel iz slabe drame neznanega začetnika. Shakespeare je odgovoril:

— To je že res. Toda ta prizor je kakor mlada deklica, ki sem jo rešil slabe družbe in prestavil v boljše razmere.

V uglednem gledališču je Shakespeare igral kralja. Stal je na odru čisto blizu stranske lože, v kateri je sedela kraljica Elizabeta. Kraljica je hotela ugotoviti, če je mogoče zмести velikega pisatelja in igralca, in je vrgla na oder svoj robec. Shakespeare, ki je igral kralja na odru, je pravkar nekaj ukazoval svojemu služabniku, ko pa je zagledal robec, je z dostojanstvenim glasom še pripomnil:

— Preden pa to storiš, poberi tamle robec naše sestre!

MLADINSKA STRAN

MLADINSKA STRAN
ZVEZNA MLADINSKA DELOVNA AKCIJA „ĐERDAP 86“

Tudi letos je bilo določenih več področij, kjer bi delovale MDA. Center za MDA občine Škofja Loka je objavil razpis za udeležbo na mladinski delovni akciji „Đerdap 86“ v Srbiji.

Priprave so trajale približno pol leta. Zbrati je bilo treba vse prijave brigadirjev ter zanje pri-skrbeti soglasja delovnih organizacij. Po opravljenem zdravniškem pregledu smo imeli organiziran spoznavni večer, kjer smo spoznali bodoče prijatelje in prijateljice, ki naj bi z nami preživeli dneve in tedne na MDA „Đerdap 86“.

Ko je naposled napočil dan odhoda, smo se zbrali in krenili na dokaj dolgo pot. Po utrujajoči vožnji smo končno le prispeli v brigadirsko naselje Karataš, kjer smo se namestili v dokaj udobne sobe. Pričelo se je obdobje spoznavanj z ostalimi brigadami oz. brigadirji iz drugih republik.

Potek naših delovnih dni je bil točno določen po že vnaprej pripravljenem programu. Delovni dan na MDA je potekal takole: vstajali smo ob 4.15 ter odšli na obvezno telovadbo. Sledilo je pospravljanje, zbor brigadirjev, pozdrav zastavi in odhod na zajtrk. Po zajtrku smo odšli na delovišče. Delali smo na avtocesti proti Beogradu — urejali smo bregove ob cesti. S tem opravilom smo nekateri imeli tudi malo težav, saj je bilo to precej natančno opravilo. Delali smo do 13.00, ob 14.00 pa smo se vrnili v naselje, kjer nas je čakalo kosilo, po kosilu pa razne dejavnosti in krožki. Ob 18.30 smo imeli večerjo, nato pa zabavni večer. Ob 22.00 smo morali

oditi spat. To je bil naš delovni dan.

Toda vsak dan nismo delali na istem delovišču, saj smo urejali tudi nasipe ob reki Donavi, kopali arheološke najdbe in jarke za vodovod ter opravljali še razna druga manjša dela.

Tudi v popoldanskem času se je odvijal pester program, saj smo imeli veliko krožkov, kot so: matematika, strojepisni tečaj, marksistični krožek, sitotisk, krožek za kulturni program in razne športne dejavnosti.

Ob večerih nam prav tako ni bilo dolgčas, saj smo imeli disco ali kulturne večere s kvizi, skeči itd. Ogledali smo si tudi hidroelektrarno Đerdap in obiskali mesto Oršava v Romuniji.

Tako so hiteli naši dnevi in tedni na MDA „Đerdap 86“. Bilo nam je težko, ko smo se razhajali, saj smo skupaj s prijatelji iz drugih republik preživeli zares lepe dni. Obljubili smo si, da se še srečamo.

Zahvalil bi se rad delovni organizaciji in vsem, ki so mi omogočili odhod na delovno akcijo.

Marjan Seljak

POLJUB SONCA

*Neskončnost veselja
je tvoje življenje
tam*

*sanje nekoga
bile sos teboj*

*povej mi povej mi
kje je to sonce
kje je poljub zdaj
v tvojih očeh
morje prostrano
zvezde na nebu
delo na zemlji
oblikuje srce*

*poslušam glasove
veter jih nosi
po deželah nesvobodnih
sončne žarke raztrosi
ki nosijo s sabo
razkošje v srcu
ogljje in ogenj
opeko in kruh.*

Franc Kopač

KAKOR NEKDO

*KAKOR NEKDO,
KI NIČ MU NI MAR,
KAKOR NEKDO,
KI JE ŽE SPRIJAZNJEN
IN OPEHARJEN
SE SPREHAJAM ...
IN ODHAJAM ...
KAKOR NEKDO,
KI MU ŽIVLJENJE NE DAJE
PRAV NIČ OD VSEGA,
KAR MU PRIPADA,
KAKOR NEKDO,
KI SO GA VSI
OPEHARILI
ZA MLADE DNI.
RAD BI OSTAL,
PA VENDAR ODHAJAM.
KAKO VENDAR,
DA DANO NAM NI
DOŽIVETI, KOT RADI BI,
SAJ SE ŠE TRUDIM,
DA RAZUMEL BI
POSŁANSTVO SVETA,
KAKO SE ŽIVI,
DOKLER NI LE TEMA.
JAZ SEM LE TISTI,
KI SE RAZDAJA
VETRU IN DEŽJU,
DA SE NE VIDI
SOLZE NA LICU,
KER VAM NI MAR,
KAJ SE DOGAJA!
IN BOM ODŠEL,
ČEPRAV ME BOLI,
ČEPRAV SEM PREKLET
DO KONCA TEH DNI,
KAKOR NEKDO,
KI NI MU VEČ MAR,
KAKOR NEKDO,
KI JE ŽE STAR.*

I. T.

ŠPORTNE NOVICE

10. letne športne igre ZPS; Kranj
12–13. september

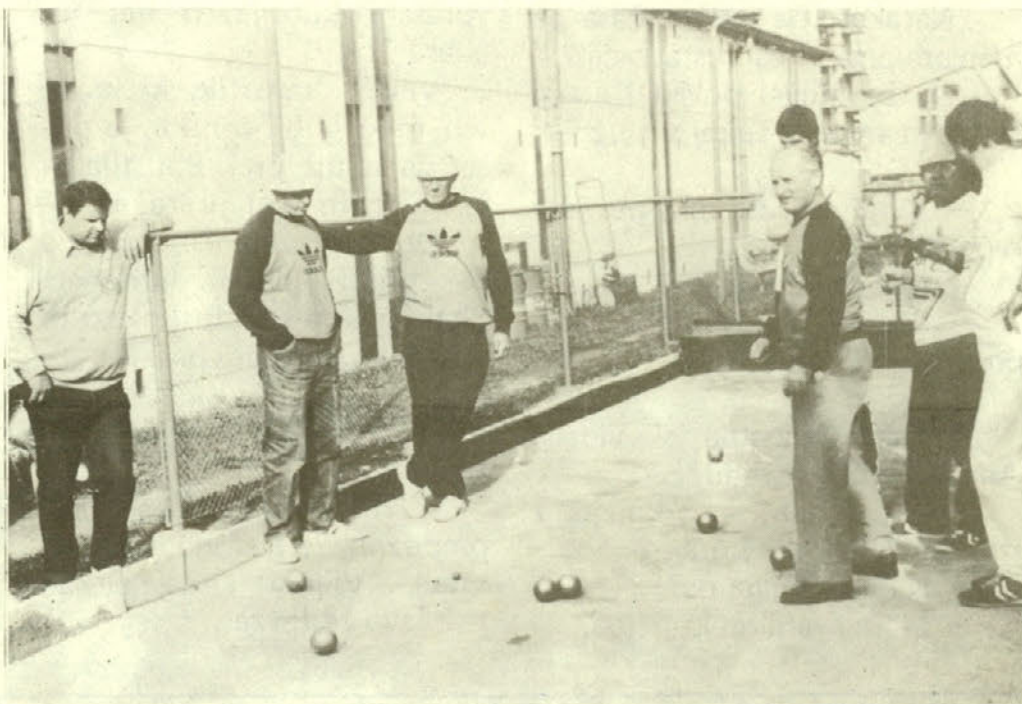
Desetih letnih športnih iger ZPS-a, ki so tokrat potekale v Kranju so se udeležili tudi naši športniki in športnice, kateri so nastopili v vseh športnih disciplinah. Dekleta o tekmovala v streljanju in kegljanju, moški pa so se pomerili v balinanju, kegljanju, streljanju, namiznem tenisu, v šahu in v malem nogometu. Najbolj so nas presenetila naša dekleta v kegljanju, saj so Toma Podobnik, Slavica Fajdiga in Marina Pivk osvojile odlično tretje mesto, pa tudi drugi športniki so nas s spremenljivo srečo zastopali po svojih močeh.

Po dopoldanskih tekmovanjih je bilo nato popoldan še družabno srečanje s plesom, vsem udeležencem iger pa so svojo sposobnost pokazali še lokostrelci iz Kranja. Treba je omeniti tudi odlično organizacijo delovne organizacije IKOS, saj so se organizatorji res potrudili, da je bilo srečanje v Kranju nadvse prijetno.

Srečo Gaber

V meglenem jutru smo se dobro razpoloženi zbrali na Gorenjskem sejmu

Naši balinarji so po podaljških zelo tesno izgubili s kasnejšim zmagovalcem: ekipo INDOS – Ljubljana

Ženski del ekipe, ki ga je vseskozi spremljal trener naših strelk

Najbolje so se odrezale naše vrle kegljačice, katerim je v hudi konkurenci uspelo podreti toliko kegljev

HUMOR

„Sosed, ali bi lahko pri vas gledal prenos nogometne tekme do konca?“

„Seveda lahko, ali se vam je televizor pokvaril?“

„Niti ne, ampak naša hiša gori, pa mi gasilci kar naprej skačejo pred zaslonom!“

„Natakar, na koliko časa pa menjate prte v vaši restavraciji?“

„Ne bi mogel povedati, sem šele dva meseca tukaj v službi!“

— Verjameš, da moj pes je z repom?

— Nemogoče!

— Seveda. Mar misliš, da si ga bo pred jedjo odgriznil?

— Tako žalostna si videti, Ana. Ali ni kaj v redu?

— Ah, brala sem knjigo z izredno žalostnim koncem.

— Katero knjigo pa?

— Mojo hranilno knjižico.

— Peterček, danes si bil spet tako poreden, da te bom morala po končanem pouku še eno uro zadržati v šoli... je huda učiteljica.

— Zaradi mene, tovarišica. Meni je res vseeno, kaj bodo ljudje mislili o naju.

ANEKDOTE

Med neko vajo je Shakespeare opazil igralca, ki se je pogovarjal z lepo, mlado damo. Radoveden se jima je približal in slišal, ko je ona rekla:

— Ob desetih potrkajte trikrat na vrata, in ko bom vprašala, kdo je, recite: Richard Tretji!

Veliki dramatik, ki je na vso moč ljubil ženske, je prišel četrte ure prej. Spustila ga je v hišo, in — bil je srečen.

Ob dogovorjenem času pa je prišel pravi ljubimec. Shakespeare je odprl okno in z nežnim glasom vprašal, kdo je.

— Richard Tretji, se je glasil odgovor.

— Richard Tretji je prišel prepozno, je zaupno dejal pisatelj, Viljem Osvajalec je trdnjavo že zavzel.

Med svojim prvim bivanjem v Mehiki si je ameriški komik Bob Hope želel ogledati tudi tamkajšnje bikoborbe. Želja se mu je izpolnila. Po predstavi so se toreadorji predstavili slavnemu komiku:

— To je naš največji toreador!... Doslej se je srečal ravno s štiri sto biki!

— O, bravo, bravo... je dejal Hope. — Vam najbrž zavidajo vse krave v Mehiki!

Slavni francoski dramatik Tristan Bernard je dal mnogo na lepoto svoje brade, zato je pogosto odhajal k frizerju. Nekaj časa je imel zelo jezikavega brivca, ki je ves čas govoril, govoril. Nekoč, ko je zopet prišel k njemu, in ga je brivec vprašal, kako naj mu postriže brado, je dramatik kratko odgovoril:

— Brez besed.

Neka dama iz visoke družbe je ogovorila Aleksandra Dumasa mlajšega:

— Gospod Dumas, zakaj več ne pišete za gledališče?

— O, ravnokar sem napisal novo gledališko delo.

— Gotovo spet o tistih spakah iz nižjih slojev?

— Ne, to pa ne. Tokrat pa o ženskah iz visoke družbe.

— Hja, kje pa ste jih spoznali?

— V svoji garsonjeri, gospa!

KRIŽANKA

KLADIVAR

		Bajeslov.	Okras	Mikro-	Sestavil:	Glasbeni	Homerjev	Gora na	
		letalec	telesu	organiz.	C.K. Risala: I.M.	pojem	ep	Koroškem	
	Pripadnik				Vrsta				Vodna
	inkov				orožja				žival
	Klica				Del gledališča				
	Kozmet.				Radij				
	sredstvo								
 KLADIVAR	Prebiva- lec Knina	Mesto ob Soči				Ribiška mreža			
		Vrsta barve				Solmiz. zlog			
	Krasina					Leskovac		Muza eksotičn.	Seznam svetpis.
	Hrv.gle. igralec					Slano pecivo		pesništ- va	knjig
Karikatu- rist Kos	Pokošena trava				Ž. ime	Zival z mrežo			
						Ivan Rupar			
					Hiter tek		Predplač.		
					Glas trobente		Sarajevo		
Števniki		Zvezda v škorpijonu						Andrej Novak	
		Onjegin Evgenij						Tropska ovjalka	
					100 m ²	Telovad. prvina			
					Novo mesto	Stekanje			
Žlahtni plin				Jadran. otok					
				Tujka za olje					
								Nemška marka	Oslov glas
	Eisen					Gorstvo v južni Ameriki			
	Hower								
	Sredstvo za lakiranje					Narodni magacin			

V 1. št. glasila je bila objavljena nagradna križanka. Oddanih je bilo 32 križank, in sicer je bilo 30 križank pravilno rešenih, 2 pa sta bili nepravilni. Med pravilnimi rešitvami smo izžrebali naslednje:

1. nagrada: 1500 din — Martina Poljanšek
2. nagrada: 1200 din — Marina Pivk
3. nagrada: 1000 din — Brane Šink

„Kladivar“ je glasilo KLADIVARJA tovarna elementov za avtomatizacijo Žiri, Industrijska c. 2. Ureja ga odbor za obveščanje: Ciril Kacin — glavni urednik, Brane Šubic — odgovorni urednik, Jure Možina — tehnični urednik, karikature Stana Gantar — mladinska stran, foto Tinca Gantar — administrator, Julijana Leskovec — predsednik.

